

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону «На захист українських експортерів!»
(про внесення змін до Закону України
«Про зовнішньоекономічну діяльність»)
(реєстр. № 7365 від 06 грудня 2017 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 04 квітня 2018 року (протокол № 68) на відповідність Конституції України проект Закону «На захист українських експортерів!» (про внесення змін до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність») (реєстр. № 7365 від 06 грудня 2017 року), поданий народними депутатами України Ляшком О.В. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою гарантування прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та збільшення українського експорту шляхом усунення надмірного, необґрунтованого та корупціогенного адміністративного тиску на суб'єктів ЗЕД через застосування спеціальних санкцій.

Для досягнення зазначеної мети авторами Законопроекту пропонується внести зміни до статей 5, 16, 35, 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (далі – Закон). Зокрема, пропонується:

- скасувати індивідуальний режим ліцензування, який відповідно до чинного Закону застосовується у разі порушення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності порядку здійснення такої діяльності;
- передбачити два види спеціальних санкцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності: накладення штрафів (у випадках здійснення зовнішньоекономічних операцій без відповідних ліцензій або з порушенням ліцензійних вимог) та тимчасове зупинення зовнішньоекономічної діяльності (виключно у випадках провадження суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, іноземними суб'єктами господарювання дій, які містять загрози національній безпеці, інтересам національної економічної безпеки);
- уточнити положення щодо відповідальності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;

- визначити критерії віднесення дій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, іноземних суб'єктів господарської діяльності до таких, що містять загрози національній безпеці, інтересам національної економічної безпеки;
- змінити процедуру застосування спеціальної санкції у вигляді тимчасового зупинення зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), в Україні визнається і діє принцип верховенства права; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статей 21-22 Основного Закону України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними, непорушними, та не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, - за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України (частина перша статті 26 Основного Закону України).

Згідно зі статтею 42, частиною четвертою статті 13 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополією на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом. Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки.

Наведені положення діючого законодавства України цілком кореспондуються з чинними міжнародними договорами (згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), які відповідно до частини першої статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України. Зокрема, статтею 16 Хартії основних прав Європейського Союзу закріплено свободу підприємництва.

Відповідно до пунктів 1, 8, 9 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання; засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи.

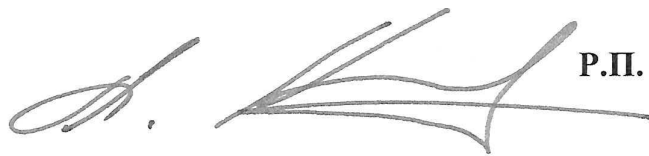
У Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України зазначив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило низку зауважень до законопроекту, проте вони не стосуються суперечності його положень Конституції України.

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Основного Закону України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону «На захист українських експортерів!» (про внесення змін до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»), реєстр. № 7365 від 06 грудня 2017 року, поданий народними депутатами України Ляшком О.В. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ